

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

*V edinosti je moč.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente št. 12. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglaš in oznanila se račune po 7 nov. vrstica v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, smrtnice itd. se račune po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnštvo v ulici Torrente 12. Odpriete reklamacije so proste poštnine.

Vabilo na naročbo.

Nastopilo je drugo poluleto; uljudno prosimo zatorej čestite gospode naročnike, da o pravem času obnovijo naročnino, da ne nastanejo neredi v pošiljanji lista. Nadejamo se, da nam vsi dosedanjji gg. naročniki ostanejo zvesti in da nagovoré še druge svoje znance in prijatelje, da se predbroje na naše novine, ki se bijejo na najskrajnejši in najvažnejši meji in poziciji Slovenstva. Kolikor več se bode podpiral list, tim bolj bode napredoval, da zadovolji svoje čestite čitatelje. Za tega delj prosimo podpore, narodnjaki! Naroča se lahko z vsakim mesecem. Na naročbe brez naročnine se ne oziramo. Naročnina se pošilja naprej.

Posebno opozorujemo one gg. naročnike, ki so nam še kaj na dolgu, naj ga prav kmalu poravnajo, da prihrane nam nekoliko truda, sebi pa morebiti nepotrebnih stroškov.

List stane:

za polu leta 3 gld. — novč.

„četrt“ 1 „ 50 „

Novci naj se izvolijo pošiljati samo s poštnimi nakaznicami, ki so najpripravnejše za gg. naročnike, kakor tudi za nas. Upravnštvo.

O našem šolstvu.

„Ječé pod težkim jarmom sini Slave“.

Šola! Kako pobožno in s kakim svetim strahom izgovoré otroci, kateri ne obiskujejo še tega hrama učenosti, to besedo. S kakim trepetom pričakujejo dné, ko bodo i oni ustopili v ta „božji hram“, kder se jim obeta toliko lepega in koristnega. Saj le tu bodo postali učenim, postali vrlim družabnikom in narodnjakom. Tu je studenec, iz katerega bodo zajemali učenost, zajemali plemenitost srca, vzvišenost mislij in želja. Da, vse to bi moral otrok dobiti v šoli, a žal! da se nedolžno dete prevara uže v prvi stopnji v življenju.

PODLISTEK.

Jastreba contra Grlica.

Češki spisal Svatopluk Čech; prevel M. Vrnilež (Dalje.)

Neprijatelj latinščine se ni zganol ni ob osorni obsodbi materini in sestri. Obsodba bila je delom prava. Priprave gospoda Grlice za hud boj življenja bile so zelo nedostatne. Akoprem ni ves dan spal, kakor je mati rekla, bil je vendar v stališču, ki je precej dremoti soroden; sedel je kje v kraji in podpiral z dlanjo lepi, beli obraz, brez odleska notranjih vtisov; le medlo ožarjen z nekakim notranjim svitom. Trepalnice je imel najrajši sklopljene, a ko je veliko temno oko pogledalo, ni zrló v svet, temveč v neko tajnostno, čarobno mrežo, katero je plela njegova mladeniška obraznost okolo njega in v kateri so se risali le nedoločno obrisi istinitosti.

Sedaj je stal pri oknu, ter pogledoval na gozd črnih gotskih stebrov na boku starega doma. A kaj je videl tam! Vse te kamenene bizarne postavbe oživile so se, plezale navzgor po kamenenih pomolih in se plazile po visokih obokih; zmaj v kotu razpel je posnežena krila ter se dvigal prosto navzgor, črnoknjžnik obračal je liste kamenene knjige, hudič oprl

nje, da ne dobi, česar se mu je obetalo. Namen ljudske šole je res, da se deca odgojuje tako, da postanejo iz nje vrli ljudje. Kako se pa ta namen dosega posebnó tu pri nas, znamo le mi, ki so nam dobro znane naše žalostne okoliščine.

Večina naših učiteljev smatra svoj stan le kot sredstvo v življenje in zabi, kako sveto, imenitno nalogo je prevzel, zabi

„Da dolžan ni samo, kar velewa mu stan, Kar mora, to mož je storiti dolžan.“

A kaj, če bi bilo le to! Pri nas je celó dosti takih, ki niti svetih svojih dolžnostij ne spolnjujejo. Sicer mogoče niti ne vedó vsega, kar jim je v dolžnost, ali pa se bojé, da se po spolnjevanji kakih dolžnostij ne zamerijo komu in se jih ne zaznamuje, češ, da agitirajo „in senso slavofilo“. — — —

Dosti naših slovenskih učiteljev, t. j. učiteljev, ki poučujejo na slovenskih (sic!) šolah, ne misli baš mnogo na glavno nalogo, ki je središče vsemu pouku v ljudski šoli t. j. na materin jezik. To hibo je posebnó opaziti skoro da ne povsod v šolah spodnje okolice. Da se le otroci naučé 25 črk in 9 oziroma 10 števil in nekaj več števil — je uže dosti. Če potem svoje misli izražajo ali v čisti slovenščini ali pa v nekež zmesi iz popačenih laških in slovenskih besed, to jih nikakor ne moti. Kaj pravim — moti? Skoraj bi trdil, da je to smoter, kateri so si izbrali. Čim slabše govoré slovenski, tem prej dosežejo cilj, da zatró slovenski jezik, slovenska čustva. Te nazore gojé vzlasti spodnje-okoličanski učitelji. Kar se pa učiteljice tiče, smem reči, da smo, hvalo Bogu! na boljem. Smelo lahko trdim, da ni nobene take, ki bi črtila vse, kar je slovenskega in ki bi si prizadevala navdušavati otroke za tujo idejo. Z malo izjemo so vse dobre narodnjakinje. Če se pa kje dobi kaka, kateri je slovenščina „peto kolo“, pregleda se jej vsaj deloma to napako, ker i nedosegljivi Stritar pravi, da „ženska postane navdušena Kitajka, ako je njen ljubimec Kitajec“ — tim prej postane Italijanka, ako je celó njen mož — Italijan „in spó“!

V zgornji okolici pa imamo uže nekaj vrlih učiteljev, ki ne mlatijo tujega elementa, marveč izvršujejo svojo nalogo iz narodnega stališča. Nekaj jih je pa zopet, ki se v svojih nazorih podpolnoma ujemajo s spodnje-okoličanskimi drugovi.

je roko ob prizid in skušal vzpeti tilnik pod angeljevo nogo, grešnica, z nakrivljenimi prsti si vlase rujoča izpremenila se je v ljubeznivo deklico, ki je k sanjaču pri oknu smehljaše stezala roke.

Razven imenovanih bili ste v sobi še dve osebi. Bili ste od drugih oddeljeni z visoko steno, polepljeno s pestrimi podobami. V postelji za steno ležala je stara gospi. Bila je mati gospe Grliške. Pod glavo je imela visoko nakupičene podglavnice, da je bil zgornji del njenega telesa na pol po konci. Čudno se je razlikovalo od snežnobelih podglavnic z lepimi nagubki okrog, upálo, sežoltelo obličje, razorano kakor z nitkami z množino lepih gubancev; a vendar niso izginoli z nagrbčenega obličja sledovi neke danje krasote in nekaj slavnosti, dostojanstven izraz činil jo je podobno obličju umirajoče kraljice. To misel podkrepil je i staromodni dijamet iz steklenih dragulj, ki se ji je lesketal v zmrušenih, snežnobelih laseh. Ob vzglavji pa je sedela na stolci nežna, šestnajstletna deklica ter šivala belo rožico na bel balov čizemček.

Irena je ravnokar stopila iz ribiškega čolna na cvetoči breg in se vrnola v istinitost z opomnjo: — „Uvidite, da pride oče stoprav po polunoči, da bi mu ne trebalo“ — ko se iz predsobe začuje znana hoja gospoda Grlice. Takoj na to

Ako človek vse to premišlja in preudarja, zdi se mu res skoro neverjetno. Sinovi poštenih slovenskih starišev, ki so v svoji mladosti poslušali le slovenske glasove, katerim se pozna na obrazu, da so slovenskih gôr otroci — pozabijo, da so sinovi slovenskega naroda in prodajejo svojo narodnost za malo denarja. Res, groza me prešine, če pomislim, da se človek tako daleč spozabi. Ako se sramuješ svojega materinega jezika (groza!), ako se sramuješ, da si sin malega, a vendar vrla naroda — pusti vsaj drugim, da gojé slovenska čustva, ne zatiraj jih uže v mladih srcih, ko začnó še le klti. Ubogi otroci! Jedva ustopite v šolo, kder upate slišati domačo govorico, pozdravi se vas v tujem, neumljivem jeziku. Med poukom govori se z vami večinoma (na slov. šolah!) — italijanski! Namesto, da bi se vam vzbujala ljubezen do našega materinskega jezika — prezira se poslednje skoro povsem. To dobimo posebnó na nekež šoli, kder se je njen voditelj menda zaklel proti vsemu, kar je slovenskega.

Po drugih šolah ne usiljujejo sicer tujega življa tako energično, temveč, malo po malem, „zrno za zrno“, da otroci pijó strup, ki se jim podaje v pozlačeni posodi in se jim potem pogubonosno razširja po vseh žilah. Zato tudi otroci, komaj iz šole prišedši pa uže kramljajo med seboj v tujem jeziku. Žalostni nasledki se opazujejo posebnó pri večjih učencih, kateri, kedar pridejo do prepira (kar se žali bog! čestokrat pripeti!), začnejo psovati se z najgršimi tujimi psovki. In ako gre učitelj mimo takega prepirajočega se in kričočega tropa, namesto da bi je strogo pokaral in o priliki kaznoval — gleda je majajoč z glavo ali pa celó — smeje se. To so učitelji, katerim je izročena bodočnost mladih teh bitij, kateri imajo nalogo sejati blaga semena v njih mlada srca, da se obrodi obilo čvrstega in zdravega sadja. In vendar so to skoro vsi očetje, ki imajo otroke, za katere morajo skrbeti. Kako morejo tedaj mirno gledati, da bitja, ki so jim v varstvo i v odgojo izročena, gredó v izvestno pogubo? Nedavno, ko je narodnost v učiteljih še cvela, bilo je to drugačno. Zdaj pa z narodnostjo propada i morala, propadajo plemenita čustva, ki so dičila in povikševala slovensko našo mladino.

Na slovenskih šolah se tedaj malone več poudarja tujščina nego li materinščina in nasledki tega ravnanja so potem, da

se pojavi žareč v durih, a moral se je žalibog v predsobo vrnóti, da si očisti škornje in iztrese sneg z gub svoje suknje, kar je bil v veselji pozabil.

Ko se je vrnol, gledali ste ga mati in hči v napetem očekavanji.

Obličje mu je lepo rdelo in leskeče oko je navesčalo vse dobro. A rejenost njegove mošnje in broj nepraktično zloženih bankovcev, katere je gospod Grlica v dolgo vrsto zmagoslavno na stol pokladal, nadkrilil je za mnogo pričakovanje naše rodbine.

Ni treba opomniti, da je ta pogled ponovil omajano očetovsko avtoriteto in da mu je pripratil za današnji večer v rodbinskem krogu zelo častno mesto.

Kmalu po njegovem prihodu sedeli so vsi, iznimši bolno staro, za okroglo mizo pri spodobnej večerji in se v mirnem veselju tekli svojih običnih pomenkov pogovarjali. Govorilo se je o potici, ki je imela biti ponos jutersnjega dne. Znano je bilo, da Irena neobhodno potrebuje črnega pahaleca s zlatimi vžitki in damskih uric. Glavi rodbine ni se v zlo šteló, da je danes kazal nekako sumljivo prijaznost do Poljske; do sedaj se ni vedelo zakaj.

Ko se je pa po večerji dišeči punč kadil iz vikih čas, prišla je vrsta na priljubljeni, vedno zanimljivi predmet njih pomenkov, na izgubljeni Supovski raj. I

ko otroci zapusté šolo, znajo več italijanskega kot slovenskega, to se vé, da v spodnji okolici. V zgornji je uže stvar težja. Tu znajo otroci, v šolo prišedši, le domači svoj jezik, oziroma domače svoje narečje. Bilo bi tedaj tudi kakemu „zagriženemu“ čisto nemogoče uvesti takoj tujščino. Sicer ni nikjer, niti v spodnji okolici, zapovedano poučevati uže v prvem letu tuj jezik — toliko pedagogičnega znanja ima še tukajšnja šolska oblast. — Da se pa žalibog! tu pa tam godi, to priča o naklonjenosti in udanosti do svojih predstojnikov. Razume se, da jim ne izostane plačilo za to njih iskrenost in gorečnost. Kdo je pa, ki pri tem največ trpi? — Nedolžni otrok. Komaj se je nekoliko privadil gladkemu jeziku, komaj opušča domače, pokvarjene izraze ter je nadmešča s pravilnimi — uže mora sedemletno dete napenjati svoje moči, da ulovi in si zapomni kako tujo besedo. Le pazno poslušaj in glej! da bodeš znal, ti bore otroče! ter da se o priliki skažeš s svojo novo znanostjo! Glej tudi, da prav napišeš tujo navlako — če slovenske besede pišeš z italijanskimi črkami — to nič ne dá, le da nasprotnega ne narediš, Jój! kako te bodo veseli, kako hvalili, ko pridejo ude šolske oblasti in pregledajo tvoje, rekel bi, s krvavim potom uknjižene znanosti.

V srce se mi usmiliš, ubogo dete ti! Kako so te bili veseli stariši, ko si po ednoletnem obiskovanji šole bral in pisal precej korektno — kako so zdaj, ko ne razločuješ čestokrat slovenskih od italijanskih črk — ne vem. Kaj pravi pa učitelj, v čegar sreci klijo domorodna čustva? Pomilujem, iz vsega srca pomilujem i njega! Revež se trudi in ubija, da bi dosegel svoj cilj in čestokrat mora gledati, kako se vse njegovo delo ruši v razvaline. Strašno! (Konec prih.)

Govor državnega poslanca Karola Kluna

v 223. državnozborni seji dné 1. maja 1888.

(Dalje.)

Ednako se godi tudi drugod. Štajerski deželni šolski svet izdal je mnogo ukazov in naredeb, ki imajo namen popolnoma izpodrinóti slovenske šole na južnem Štajerskem in tako ponemčiti prebivalstvo. Več občin, krajnih in okrajnih šol-

Jaro in tiha Julia udeležila sta se te razprave. Le oče ogibal se je danes prijazenosti Supovskega doma in njegove okolice ter se nagibal na nekakšno vlažno, gozdno krajino, polno dremote, z gospodskim dvorcem na hribci, v katerem brli rdeča svetilka pred podobo Marije Čenstohovske nad dvojico navzkriž ležečih karabincev.

A naposled prišel je gospod Grlica s posebno nadejo na dan, da nastane, ako Bog da, milejši obrat v njihove usodi in da so Poljski zelo plemenito ljudstvo in krajine poljske da so krasne, navzlic gozdom in volkovom. Dalje pa ni odgrnol zavoj, s katerim je zagrinjal svojo tajnost.

Tako je danes večer pripravil gospod Grlica po mučnem dnevu svoji rodbini zelo prijeten. Konečno so šli vsi spat. Gospod Grlica čital je še v postelji Zapovo potovanje po Hallči in se obrnol včasih k soprogi, ki ga je danes strpljivo poslušala, da so „zrazy“ izborna jed, kako se to krasno je v lahkih sanéh po posneženem gozdu, ko sveti blede mesec skozi trgajoče se oblache, zadaj pa Mazur poka z bičem in take stvari. Jaro pa si je potegnil lahko, progasto odejo nad glavo ter si predstavljaj, da leži pod razvalovljenim površjem jezerskim in da so zelene proge dolga valovita naličja vabljivih rusalk.

(Dalje prih.)

skih svetov uložilo je pritožbe pri učnem ministerstvu proti ukazom deželnega šolskega sveta; če tudi so bile te pritožbe uložene uže pred letom, odgovorila je učna uprava še le na jedno, in sicer, to moram priznati, v zmislu prosilcev, ker je visoka učna uprava razveljavila naredbo štajerskega deželnega šolskega sveta, ki je hotel nemški učni jezik uvesti uže v drugem razredu, in razsodila, da ostane na ljudski šoli v Šmariji pri Jelšah učni jezik slovenski, in da se v nemščini poučujejo le tisti otroci, ki se oglase za to.

In to je edina svetla pika, ki brli nam z oblačnega neba učne uprave. (Veselo na desnici.)

Pa tudi ta odlok nema posebnega pomena, ako pomislimo, da velja le za ta slučaj in nema veljave ministerijalnega ukaza, ki bi veljal kot vodilo za vsa deželna šolska oblastva. Če pomislimo, da je rekel danes Nj. ekscelencija, da sicer načeloma priznava materini jezik kot opravičen učen predmet, a pristavil, da se bode po teh načelih ravnal v vseh slučajih, kjer se bode oglašili s pritožbami, potem tudi od te obljube gospoda učnega ministra ne moremo ničesa pričakovati; narodi bi si morali iskati pri ministerstvu pravic svojih le s pritožbami, katere pa rešuje jako počasi, ker se prej vrše vsakovrstne preiskave, ki navedno nima ugodnega uspeha.

Tako je 1429 starišev slovenskih v Trstu stanujočih uže 20. marca 1883. l. (Čujte! na desnici.), uložilo pri mestnem zastoparstvu prošnjo za slovensko šolo; ednako prošnjo je uložilo pol. društvo „Edinost“. Mestni zbor tržaški je potreboval pol. drugo leto (Čujte! na desnici.), da je prešel na dnevni red o tej opravičeni zahtevi prebivalstva slovenskega, kakor je razvidno iz njegovega dopisa z dne 15. decembra 1884., št. 33.056. Politično društvo „Edinost“ pritožilo se je proti tej naredbi pri cesarskem namestništvu v Trstu, in to je potrebovalo dve leti in pol (Čujte! Čujte! na desnici.), da je zavrlo pritožbo z dopisom z dne 5. julija 1887. l.

Predsednik društva „Edinost“ se je obrnul uže dne 6. avgusta 1887. na visoko učno upravo, a še do danes ni dobil odgovora (Čujte! na desnici.), tako, da je moral slovenski zastopnik tržaškega mesta v večerajnji seji o tem interpelovati gosp. učnega ministra.

Gosp. poslanec mesta Prage je včeraj opomnil, da Čehi ne morejo več postati dvorni svetniki, temveč le še vratarji ali uradni sluge.

V Trstu pa, gospoda moja, Slovenci in Italijani uže več ne bodo mogli biti učitelji. V Trstu namreč imamo šolskega nadzornika, ki ne zna jezika učencev, kakor je včeraj nekdo rekel o nadzornikih v severnih deželah. Dotični šolski nadzornik ni le po rodu, tudi po mišljenju Nemec in je nedavno pretel, da za ljudske šole v Trstu, za italijanske in slovenske, ne bode imenovan drug učitelj, kakor nemški. (Čujte! Čujte! na desnici.)

S tem bi bil storjen zatorej prvi korak za oni veliko-nemški program, ki ga je včeraj razvijal tako krepko prihodnji gospod učni minister, poslanec bar. Dumreicher. (Veselo na desnici.)

Lansko leto dokazoval sem potrebo postave za ljudske šole v Trstu, toda zastopar; visoka učna uprava imela je gotovo preveč posla s srednjimi šolami, ki je je razpuščala, (Tako je! na desnici.) in misliti ni mogla na postavo za ljudske šole v Trstu. Tu se gre le za varstvo prebivalstva slovenskega proti italijanskemu zatiranju, in zato se po mnenju Nj. ekscelencija ravno ne mudi.

Ako pa mislijo v Trstu izhajati s staro politično šolsko ustavo, tedaj ne razumem, čemu nam bode nova državna šolska postava, in zakaj se gospodje z one (leve) strani upirajo tako trdovratno vsaki premembi, ker po trditvi gospoda poslanca za Leopoldovo in mojega gospoda predgovornika preté v tem slučaju z opozicijo, kakeršne še doživeli nismo v tej zbornici.

Gospoda moja! Velikanski strah imate, da se bi podežlela šola. Vprašam Vas: Kaj družega pa je v Trstu, ker je tam šola izročena popolnoma samovolji mestnega zbora?

Če so zatorej v Trstu mogoče te razmere s privoljenjem vlade, in se ne pritoži ona (leva) stran visoke zbornice, ki se tako rada imenuje čuvajka državnih koristij in če se s tem ne škoduje državnim koristim, potem ne vem, zakaj bi šolska avtonomija sploh tudi drugje bila nevarna, kakor so pisala glasila liberalne stranke o Heroldovem predlogu. Sicer pa

moramo opomniti, da si ne želimo take deželne avtonomije, kakor je v Trstu, marveč hočemo najvišje šolsko nadzorstvo, ki naj skrbi, da imajo vsi narodi po vseh deželah po državnih osnovnih zakonih zagotovljene pravice, in da večine ne bodo zatirale manjšin. (Tako je! na desnici.) Ako pa visoka učna uprava more ali hoče to storiti, potem nam ni treba središča za šole. —

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Nemško ljubezen do prosvete kažejo nam njih listi v najlepši luči. Komu ni znano, kako se velikomemška glasila kakor besna zaganjajo v vsako naredbo, po kateri bi tudi našemu mukotrpnemu narodu pala kaka drobtina z bogato obložene mize, za katero sede Nemci in Madjari. Ti ljudje so nenasitni, oni bi radi imeli vse, drugim pa ne privoščijo nič. To nam priča krič, kateri so dvignoli ljubljanski „Wochenblatt“ in za njim vsi drugi nemški listi proti slovenščini kot učnemu jeziku v šoli za lesni obrt, ki se ima odpreti prihodnje leto v Ljubljani! Tu navajajo uže stokrat navedene razloge, katere je izmislila samo nemška oholost, češ, da je slovenščina še premalo razvita; da bi jo mogli uvesti kot učni jezik v to šolo, da Slovenci nimajo knjig itd. Te ošabne in žaleče besede čujemo vedno, ko se borimo za kako narodno stvar in pripetilo se je mnogokrat, da so se vlastodržci ozirali rajše na tako podlo obrekovanje, nego na naše opravičene zahteve; sedaj upamo pa, da se vlada ne bode ozirala na te ohole nemške prenapeteže in neslano njih natočevanje ter da nam da, kar nam gre. Nam je pa jasno, da Nemci hočejo imeti povsod ali nemško „kulturo“ ali pa nobene. To nam priča tudi sklep trgovske zbornice v Brnu, da bode od sedaj delila podporo samo onim nadaljevalnim šolam s češkim učnim jezikom, ki bodo vplele v svoj program nemščino kot obvezen predmet. Po mnenju te zbornice je nemščina vseobčni trgovski jezik v Avstriji. — Kakšnega mišljenja so Nemci, kaže nam slavnost v spomin pokojnega nemškega cesarja Friderika, katero so napravili nemški „turnarji“ v Brnu. Na tej slavnosti govoril je dr. Wenzlitzke. O tem slavnostnem govoru piše „Morgenpost“: „Tako daleč ne smejo segati simpatije, da bi, kakor v govoru dr. Wenzlitzke, bile preskočene vse meje, da bi Nemci na tej in one strani črnočolnih mejnikov bili smatranji kakor podaniki ene države, da bi bila Avstrija popolnoma prezrta, da bi se vedno govorilo le o eni državi in o nemškem cesarju. Pri vsem spoštovanju, ljubezni in važnosti do „države in cesarja“, bi Avstrijec vendar ne smel pozabiti na svojo domovino, na svojega cesarja in vladarja obitelji, kakor je bilo to v govoru dr. Wenzlitzke popolnoma pozabljeno.“ „Morgenpost“ pravi dalje, da se po govoru prav nič ne pozna, katere države podanik je govornik in ali je bil ta govor izušen na Pruskem, ali v kateri drugi državi nemške zveze, ali pa v naši državi na Dunaji. Dr. Wenzlitzke zvršil je svoj govor: Živio cesar, Bog blagoslovi državo (Reich)! A vpraša se, „kateri cesar, katere država?“ Tako smejo govoriti Nemci, vendar nikdo ne dvoji o njih udanosti in navdušenosti za Avstrijo; da bi si Slovan pa samo upal črnoti kaj podobnega, bi pa vsa nemška glasila in vsi uradniki zaglali strašen hrup o slovenski nezvestobi, dotičnega govornika bi pa zaprli zaradi veleizdaje!

Vodja staročeške stranke gosp. dr. Rieger postane, kakor se govori, v kratkem baron in tajni cesarski svetnik ter se odtegne političnemu življenju. Na njega mesto stopi poslanec Zeithammer. Češki klub pokloni o tej priliki Riegerju dar, za katerega je baje nabranih uže 30.000 gld.

V hrvatskem saboru sprejet je novi šolski zakon, po katerem Srbi dobe svojo konfesionalno šolo. Proti tej osnovi govoril je v imenu zmerne opozicije poslanec Marković. Pobijal je ta zakon, po katerem bodo učitelji materijalno in moralno na slabšem nego so sedaj. Opozicija odklanja ta zakon, ker je proti državnemu samoupravi Hrvatske. Po nagodbi izza 1868 z Ogersko je Hrvatska v obziru šolstva posebna država, kakor Avstrija in Ogerska za se. Za to bi na Hrvatskem ne mogel biti nameščen za učitelja nikdo, ki ni rojen na Hrvatskem ter ima tam tudi domovinsko pravico. Po tem novem šol-

skem zakonu pa, kateri je sestavila madjarska vlada in večina hrvatskega sabora, so tujcem odprta vrata na Hrvatsko, kar stavi to samoupravno kraljevino še pod posebine kronovine v Cislajtaniji, kjer imajo občine pravico predlagati ali celo imenovati si učitelja, in ki morejo na podlagi tega prava odklanjati tujce in nameščati domačine. Zakon, za kateri tudi Srbi glasujejo, ne bode nikakor ustregel težnjam srbskega naroda v Slavoniji in tudi ne odgovarja njihovim potrebam; za to jim Hrvatje, kakor odkritosrčni bratje svetujejo, naj ga tudi oni složno z njimi odklonijo. Tega glasu ne vlada ne Srbi niso poslušali; sprejeli so zakon, ki hrvatskemu državnemu pravu daje naravnost v obraz in bode hrvatskemu in srbskemu narodu škodil, koristil pa edino le vzajemnemu sovražniku Madjaru. — Ban je odgovoril tudi na interpelacijo dr. Amruša zaradi razobešanja madjarskih zastav na državnih uradih. Odgovor je bil tako nelogičen, da se ban res ne more ponašati z njim. Iz njega se razvidi, da ban razsodi vsako stvar, ki ni po zakonu natanko določena, tako kakor Madjari žele. Hedervary res vse pokvari in se sme ponašati s svojim pridevkom „Tiszin husar“.

Vnanje dežele.

Rusko naučno ministerstvo je izdalo ukaz, po katerem bode za naprej država plačevala židovske učitelje vere na srednjih šolah, in ne kakor do sedaj židovske občine. Židovski dijaci, kateri se bodo hoteli udeleževati pouka v svoji veri, morali bodo plačevati posebno učnino in sicer 8 rubljev na leto. Tisto ministerstvo je tudi izdalo ukaz, da se uže letos odpre medicinska fakulteta sibirskega vseučilišča. Tega meseca vršile se bodo v Kijevu velike slavnosti v proslavo 900letnice pokrščenja Rusov. Vse te slavnosti bodo strogo nabožnega pravoslavnega značaja. Rusi ne bodo vabili k tej slavi drugih Slovanov, da bi jim sosedne države ne mogle očitati panslavističnih teženj. Kedor pa pride svojevoljno, sprejet bode s pravo rusko gostoljubnostjo. Teh slavnosti, ki se bodo vršile v Kijevu, udeležiti se car z vso obitelji.

Razmere mej srbiskim kraljem in kraljico so vedno bolj napete. Kralj bi se rad na vsak način ločil od Natalije, katero ves narod srbski obožava, ki uživa simpatije cele Evrope in katerej se ima zahvaliti, da ga Srbi niso uže davno zapodili črez mejo svoje dežele, v katerej on tako zelo gospodari. Kraljica pa ne privoli v ločitev, to je najlepše razvidno iz telegrama, kateri je poslala metropolitu Teodoziju in ki slove: „Metropolitu Teodoziju v Belemgradu. Kralj mi piše, da je zopet zahteval ločenje zakona. Ni kanonični, ni civilni zakon ne dovoljava ločenje brez pravnih razlogov. Ne priznavam, da so razlogi v najinem odnosu, in se svoje strani nikdar na to ne pristanem. Zaupam v božjo pravico. Natalija“. Metropolit je odločil rajše odstopiti nego ločiti kralja od kraljice. Ako je kraljica odločna, teško bode Milanu ločiti se od Natalije ter se poročiti z avstrijsko princesinjo, kakor se govori. Za narod bilo bi pa bolje, da se loči, to bi ga vsaj tako razjarilo, da bi pomagal Milanu črez mejo. — Minister Mijatović je demisijsiniral, kakor poročajo, iz osebnih uzrokov. Ujeli so 51 hajdukov, katere so prignali v Beligrad. Kaki so ti „hajduki“, mislimo si lahko, ako vemo, da je ministerski predsednik Hristić, zvan „avstrijski kapral“ in velik sovražnik svobode. Hristić ima navado zapirati vse rodoljube in poštenjake, svetu se pa zaklinja, da so to „hajduki“.

O sestanku nemškega cesarja z ruskim carom piše se še vedno. Vladarja sestaneta se še tekom tega meseca, ne ve se še kje, izvestno pa na ruski zemlji. Viljema spremljal bode Bismarkov sin grof Herbert Bismark. Govorilo se bode o rešenju bolgarskega vprašanja. Ta preporna točka mej Avstrijo in Rusijo se ima odstraniti, Bismark hoče to vprašanje rešiti tako, da bodeti obe tekmujoči državi, Avstrija in Rusija zadovoljni. Radovedni smo, kako se ta naloga posreči staremu premetenemu diplomatu. Ob enem se ima na tem sestanku zaprečiti francosko-ruska zveza.

Italijanski ministerski predsednik Crispi sreča se v Kissingenu z Bismarkom in kakor se govori tudi s Kalnokyjem. Raznesli so bili vest, da pride nemški cesar na Dunaj, ter da pohodi potem v družbi z našim cesarjem italijanskega kralja, a vse to so bili samo izmišljeni načrti časnikarjev; v diplomatskih dunajskih krogih ne vedo nič o pohodu nemškega cesarja v našej prestolnici.

Karavelov trdi v svojem listu, da je bolgarsko ministerstvo sklenolo podrediti Bolgarsko v političnem pogledu popolnoma Avstro-Ogerski, železnice pa prepustiti v porabo nekemu avstrijskemu denarnemu zavodu za posojilo 15 milijonov frankov. Zaprli so več častnikov, ki so izjavili, da siloma oprosté Popova, ako vlada obsodbo potrdi.

Na Francozskem grozi uže zopet ministerska kriza. Pri volitvah v mestu Carcassone je vladni zastopnik neprevidno in nezakonito postopal. To je prišlo na dnevni red v senatu in ta se je izjavil ostro proti vladi. Dotični župan ali mair je bil sicer obsojen, a stvar pride vendar le pred državni zbor in od glasovanja zbornice bode odvisno ali ostane ali pade sedanja vlada. Vzdržati bi se utegnola, ako žrtvuje ministra pravosodja. Oportunisti kanijo vlado še ohraniti do počitnic. Nemški listi, zlasti Bismarkovi organi, začeli so ostro pisati proti Franciji, odkar so se razmere mej Nemčijo in Rusijo zboljšale. —

DOPISI.

Iz Pulja, dne 2. julija 1888. (Iz pred porotnega sodišča v Rovinji. — Naša čitalnica.) Pravda duhovnika-mučenika g. Jakića contra monsignora Basilisco in dr. Tamaro je končana. Porotniki so oprostili zatoženca z 8 proti 4 glasom — drugačnega izida tudi pričakovali nismo. In vendar čudno: po italijanskih listih nismo čitali ni triumfujočih telegramov, niti bombastičnih dopisov o „sijajni zmagi“. In kdor pozna klepetavost italijanske žurnalistike, kdor vé, kako ta žurnalistika razpravlja na dolgo in široko vsako še tako neznatno zadevico — ako le ugaja njenim namenom — ta bode vedel primerno ceniti pomembo tega molčanja. Molčanje to govori dosta glasno, molčanje to dokazuje več, nego bi mogli dokazati dolgi, najduhovitejše pisani članki. Sram jih je, prav odločno sram, ukljub „zmagi“. Dan 27. junija 1888. ostal bode temna stran v analih našega italijanskega duhovstva, osobito pa monsignora Cleva in Basilisco si ne bodeta rudeče podčrtala tega dneva. Takega sramotnega moralnega pobitja ni z lépa doživel duhovnik pred svetnim sodiščem, kakeršno sta doživela omenjena dva cerkvena dostojanstvenika. Pravo je imel Jakićev zastopnik, sam trd Italijan, ključ zatožencema in navzočim somišljenikom: Porotniki so vas oprostili, obsodil pa vas bode neki drugi višji sodnik — obsodilo vas bo javno mnenje, obsodilo vas bo ljudstvo.

Da pa ne bodete mislili, da govori iz nas narodno sovražstvo in strankarska strast, nečemo danes rekriminacij in zatožeb — dasi bi bil ta posel za nas jako vabljev in zapeljiv — nečemo stigmatizovati onih visokih oseb, katere so, stoječe za kulisami in sè svojo nesrečno roko sezajoče v naše strankarske boje, zakrivila ta škandal; pač pa čemo v prihodnjem dopisu dati besedo našemu „Eco di Pola“, za nas gotovo klasičnej priči.

„Čitalnica“ naša imela je dne 24. pr. m. svoj občni zbor. Stanje društva je še dosti povoljno, a vendar niti približno tako kakeršno bi moralo biti z oziroma na množino v Pulji živiočih Slovanov.

Sklenolo se je, da tudi „Čitalnica“ javno praznuje jubilej Njeg. Veličanstva, našega presv. cesarja. Novi odbor je tako sestavljen: M. Cotič, predsednik; Ivan Špič, podpredsednik; Iv. Kurinčič, blagajnik; Ant. Tentor, tajnik; Andrej Bajt in Josip Hecimović, odbornika. Namestniki so: Št. Križnič, Fr. Kokole, Josip Zlobec, Feliks Cotič, Jurij Bole in Fr. Petrič. — Novi odbor se je živo lotil delovanja. Ako bode klic njegov pri puljskih Slovanih našel primerni odmev — in upamo, da bode kmalu za nami doba apatije in mrtvila. C—t—č.

Domače vesti.

Prvo izdanje denašnje številke našega lista bilo je po nalogu državnega pravdnika zaplenjeno zaradi članka: „Kako sodijo nepristranski Italijani v Rimu“ itd. Da bodo naši naročniki odškodovani, priredili smo drugo izdajo.

Naš urednik g. L. Žvab je nekoliko bolehen, zatorej prosimo č. gg. naročnikov malo potrpljenja z listom, ako bi ne bilo vse kakor doslej.

Poslednji broj naše tovarišice „Naše Sloge“ je bil zaplenjen zaradi uvodnega članka „Občina Motovun“.

V otroškem zabavišču pri sv. Jakobu, vzdrževanem po družbi sv. Cirila in Metoda, praznovala sta se v četrtek 5. t. m. sv. Ciril in Metod prav slovesno. Ob 8 1/2 zjutraj so se zbrali v šoli vsi otroci obiskujoči zabavišče, lepo čisto praznično oblečeni; iz zabavišča so se podali po dva in dva pod učiteljinim vodstvom v župno cerkev sv. Jakoba, kjer jih je pričakovalo že obilno domačega občinstva. Tu je bilo vse žensko načelnstvo z mnogimi drugimi damami iz mesta in okolice tržaške; zastopniki moške podružnice so bili navzočni, stariši naših otrok in drugi. Ob 9. uri je začela péta sv. maša, katero je čital č. g. Sever. Pelo se je lepo: „Pred Bogom“ itd., kar posebno v našem mestu lepo doni domačemu ušesu, ki ne čuje drugega nego italijansko in latinsko petje po cerkvah z malimi iznimki. Po maši so šli vsi: otroci, dame, stariši in drugo občinstvo na šolski vrt, kjer je bila pod milim nebom iskusišnja. Prvo bilo je lepo ubrano petje vseh otrok: „Bodita nam pozdravljena sv. Ciril in Metod“. Pesen „Sv. Ciril in Metod“ je vrlo lepo deklamovala deklica F.; isto tako pesen: „Pridni učence“ deček V. Nastopilo je zopet skupno petje: „Veselo jutro“, katero so otroci zelo nautušeno peli. Deklamovali so dalje prav dobro: „Dobra Rozetica“, „Ljubim čez vse Boga“, in „Dobrotna Minka“. Pesen „Pozdravljam, domovina te!“ so otroci vrlo dobro peli. Sledile so zopet tri deklamacije posamičnih dečkov in deklic: „Kako bistre imam oči!“, „Bodi oprezen“ in „Kar dobrega imam“. Čudili smo se vsi čistemu glasu deklice F., ki nam je „solo“ pela „Po jezuru“. Mnogo smeha je prouzročila med občinstvom otroška igra: „Po poti“. Otroci so zatem še zapeli skupno „Moj dom“ in „Cesarsko“ in s tem je bila izvršena skušnja. Zbrano občinstvo ni vedelo, bi li bolj pohvalilo obilni trud in požrtvovalnost gospodične učiteljice ali otročije, te male črvice, ki so se tako lepo vedli, peli, deklamovali, da bi lahko prišli učenci iz kakšne javne šole učit se redu itd.

Po tem naporu bilo je treba otročičem malo oduška in česa za „pod zob“. Za to so skrbele naše pridne odbornice ženske podružnice, ki so deci same delile slastic in malinovca. Vsak otrok je bil obdarovan še naposled s papirnato vrečico, v kateri je bil maslen kruh in sadje. Za vse te dobrote se je prav pristočno zahvalil deček Č. čestitim damam, ki tako lepo zanje skrbijo.

Predno zvršimo to poročilo, zaklicati nam je ženskemu načelnstvu: Živele! Pogumno naprej!

Na Proseku ni veselice v nedeljo; pevsko društvo „Hajdrih“ jo je odneslo na poznejšo dobo.

O glavnem letošnjem shodu družbe sv. Cirila in Metoda, ki bo v Ptui dne 19. julija, graška „Tagespost“ zopet srdito piše, rekoč: „Slovensko šolsko društvo, ki se imenuje po obeh slovanskih apostoli Cirilu in Metodu, hoče prirediti svoj letošnji veliki shod dne 19. julija v nemškem Ptui, kakor ga je lansko leto v laškem Trstu. Razume se, da se že sedaj med kmeti na vse kriplje v ta namen agituje po okolici, da bo vdeležba tem večja, kajti prišlo bo tudi nekaj „Starčevičev“. — Naša avtonomna občina bo že skrbela, da se pri tej slovensko-hrvaški pobratini ne bodo godile nerodnosti, kakor so se lani v Trstu ob tej priliki“. Takih strašil in laži smo že navajali. — „Slov“.

Državnej obrtni šoli darovala je neimenovana gospa 100 frankov v zlatu z določbo, da se denar razdeli na dan 2. decembra v čast 40letnice cesarjevega vladanja med potrebne učence.

Trtna uš v okolici. Mestni magistrat javlja, da se je pokazala trtna uš v Škorkolji v vinogradu t. št. 49. Zapovedalo se je zatorej, da se iz tega vinograda ne sme nič izvažati.

Šest novih služeb za veroučitelje na mestnih ljudskih šolah je razpisanih s početkom šolskega leta 1888—89 po zaključku občinskega sveta. Plača veroučiteljem iznaša 800 gld. na leto, scasoma se poviša s kvinkvenijami po 80 gld., stannarina pa 150 gld. Prosilci imajo uložiti svoje prošnje do 10. avgusta t. l. pri zapisnem uradu na magistratu ter priložiti krstni list, zdravniško spričevalo o zdravstvenem stanju, svedoče o šolanju, o doznanjem službovanji, o vzmožnosti poučevanja v veronauku in dokaz „alla perfetta conoscenza della lingua italiana“. O slovensčini seveda ni duha ni sluha!

O lokalni isterski železnici. Javili smo že, da je trgovsko ministerstvo

dovolilo grofu Petru Waldersteinu, da prevzame pripravne študije za zgradbo lokalne isterske železnice. Podjetnik se je dela marljivo poprijel ter poklical višjega inženirja pl. Cleefa iz Berlin, kateri se je zaradi dotičnih študij takoj podal v lstro.

Občinski svet tržaški je imel dne 2. t. m. tajno sejo, v kateri se je sklenolo to-le: obnové se najemi poslopj t. št. 586 in 552; hčeri umrlega magistratnega registratorja Vekoslava Kollerja doli se miloščina 120 gl. na leto in to velja za 3 leta; praktikant v mestnej zastavljalnici Pompej Ponše se poviša za praktikanta na magistratu, načelnik mestnega dela (kapo-kontrada) pri sv. Ivanu, Anton Moferré je imenovan v iste lastnosti za okraj „staromesto“; na njegovo mesto pa Edvard Pellegri; prošnja stanovnikov v Trebčah za povišanje plače tamošnjemu duhovniku se odbije; obnové se najemi poslopj t. št. 260 (Škorkolja) in t. št. 143 (mesto); o prošnji vdove necega uradnika za povišanje mirovine preide se na dnevni red; upokoji se vodja ljudske šole v „Renuova“ Evgen Medarčič po lastnej prošnji; upokoji se dalje učiteljica Ana Bonifacio zaradi bolezni; podeli se nagrade zaradi posebnih zaslug predstojnikom mestne blagajne: blagajniku Vekoslavu Sandrinelliju in kontrolorju Edvardu Veronesiju.

Gosp. Ivan Resman, uradnik južne železnice je zopet premeščen z Nabrežine v Borovnico.

Družba sv. Cirila in Metoda. Vsled želj ptuškega podružničnega načelnstva preloži se velika skupščina za nekaj dnij. Vabilo k skupščini objavimo pozneje.

Vabilo. Občni zbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda bo dne 15. julija t. l. ob 5. uri popoldne pri sv. Ivanu v hiši g. podpredsednika Št. Nadliškega, via S. Cilino. Dnevni red: 1. Poročilo zapisnikarjevo o društvenem delovanju. 2. Poročilo blagajnikovo o denarnem stanju. 3. Volitev načelnstva. 4. Volitev enega zastopnika k veliki skupščini. 5. Slučajni predlogi. 6. Upisovanje novih udov. — Vse častite družabnike in prijatelje slovenskega šolstva uljudno vabi načelnstvo svetoivanske podružnice.

Opomnja. Društvenina se lahko isti dan plača.

Vabilo k izletu v „Divaško jamo“ kateri napravi bralno društvo „Mir“ v Št. Petru na Notranjem dne 12. julija t. l. t. j. na osmino sv. Cirila in Metoda, na praznik sm. Mohora. Razpored: 1. Ob 1/8. uri zjutraj zbiranje udeležnikov v društveni sobi (pri „Zvezdi“) v Št. Petru. 2. Ob 8. uri odhod na kolodvor. 3. V Divači počitek do 11. ure. 4. Skupni odhod v „Jamo“. 5. Ob 1. uri prijateljski obed. 6. Prosta zabava.

Tuji častiti udeležniki se peljejo lahko naravnost v Divačo, brez da bi se v Št. Petru ustavili, prosimo pa, da nam svojo udeležbo zaradi skupnega obeda vsaj do 8. julija javiti blagovolijo.

K obilni vdeležbi uljudno vabi ODBOR.

Državne podpore za Goriško. Visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo je podelilo, oziroma odločilo za tekoče leto naslednje državne podpore v prosep kmetijstvu na Goriškem: Za nakup travnih semen 100 gl.; — za zatiranje strupene trne rose ali peronospor 200 gl.; — za zboljšanje govedoreje 1500 gld.; — za podpiranje mlekarških družen 200 gl.; — donesek k upravnim stroškom kmetijskega društva 100 gld.; — in za svilorejske namene 300 gl.

Rimski grob izkopala je posestnica pri Gospej Sveti na Koroškem na svojem vrtu. Našla je v njem razne posode, denar in več krasotičja.

Statistika umrlih. Od 24. do 30. junija je umrlo v Trstu 65 oseb in sicer 37 možkih in 28 ženskih. Po starosti jih je bilo 12 do 1., 10 do 5., 6 do 20., 8 do 30., 3 do 40., 11 do 60., 14 do 80. let. Lani je umrlo v isti dobi 8 oseb manj. Povprečno je umrlo izmed 1000 oseb 21.66.

Vzprejemni izpiti na c. kr. višje realki v Trstu začno v ponedeljek 9. t. m. ob 9. uri zjutraj. Učence se vpisuje v nedeljo 8. t. m. od 9. do 12. ure d. p. Drugi obrok za upisovanje je 13. in 14. septembra.

Požar je nastal po noči 3. t. m. v hlevu na dvorišču hiše št. 2. na trgu Barriera vecchia. Vse prizadevanje gasilcev rešiti hlev bilo je brezuspešno; pogorel je do tal in z njim veliko sena in krme. Škoda iznaša več 100 gl. Misi se, da je nastal ogenj po neopreznosti ljudi, ki so v hlevu prenočevali. Zaprli so zaradi tega tri moze.

Poskušeno samoubojstvo. 33 letni agent Karol Calceari ustrelil se je na katališkem pokopališču v glavo. Odnegli so

ga težko ranjenega v bolnico in malo je nadeja, da okreva.

Policijsko. Zasačili so v Trstu 19letnega trgovskega opravnika Avgusta Baumanna, ki jo je popihal iz Švicarske ter odnesel 750 frankov seboj. Našli so pri njem še 600 frankov v zlatu. — Lani je odnesel natakter Iv. Windischer iz Naklega gostilničarju Diglesu 23 gl. Povrnol se je sedaj v Trst, misleč, da je stvar že zapala. Redarji pa so ga našli, akoprav se je nastanil v ulici Valdirivo pod krivim imenom Fr. Ipavice ter ga izročili sodišču. — Neznat tat je ukradel kletarju gostilne „Stadt Frankfurt“ iz zaprtega kovčega srebrno uro vredno 15 gl. — Stražniki so našli na lesnem trgu štiriletnega otroka, ki je jokaje pripovedal, da se imenuje Lorene Hrovatin in da so ga poslali stariši se starejšim bratom z Opčin prosjačim. V mestu je zašel in blodel gladen po ulicah. Odposlali so dete starišem.

Književnost.

Ljubljanski Zvon. Vsebinska 7. zvezka: 1. Gorazd: „Stara pravda“. Venec balad. VI. 2. Josip Kržišnik: Pesence. 1, 2, 3. 3. Josip Stari: Vanda. Povest. (Dalje). 4. Y.: Misi. 1, 2, 3, 4, 5. 5. Janez Trdina: Bajke in povesti o Gorjancih. 40. Kocančja. (Konec). 6. Fr. Svetič: Naturalizem. (Konec). 7. J. Navratil: Belokranjsko kolo. (Dalje). 8. Fr. Levec: Spomini o Josipu Jurčiču. I. 9. Anton Svetek: Spomini na okupacijo Bosne. 10. Fr. Levec: Priloge k Prešnovemu životopisu. IV. (Dalje). 12. K zgodovini „Popotnika“. 12. Listek.

Slovenski pravnik. 7. številka prinaša vsebino: 1. Bononia docet. 2. Vsebinska zapuščinskega prisojila. 3. Iz zapisikov praktičnega pravnika. 4. Pravosodje: a) Negotiorum gestor mora dokazati, da je bil namenjen oskrbovati opravila za drugega v njegov prid; b) k interpretaciji § 887. o. d. z.; c) kdor trdi, da je daritvijo, oporočiteljem za živa storjenjo, prikračen v dolžnem svojem delu, ima to dokazati. 5. Zanimljivejša razsodbe v obrano zakona (§ 33. k. p. r.) V. 6. Drobne vesti.

Dijaška kuhinja.

Dvakrat na teden, ob ponedeljkih in četrkih, preskrboval se je tudi letos opoldanski obed revnim okoličanskim dijakom obiskujočim tukajšjo gimnazijo. Povprečno je dobivalo obed 18 dijakov. V ta namen so darovali p. n. gospodje:

pl. Albori Ivan, veletržec	10 gl.
Bersenda Ivan, vikar	6 "
Černe Fran, kanonik	5 "
Debelak Mihel, kanonik	8 "
Dragovina Karol, komendator	30 "
Fabris Karol, župnik	12 "
Dr. Glaser Karol, profesor	9 "
Dr. Glavina Ivan, vladika Tržaški	10 "
Gomilšak Jak., nemški propovednik	5 "
Jesenko Janez, profesor	18 "
Koman Ivan, kanonik	8 "
Koman Josip, župnik	5 "
Legat Ivan, profesor	16 "
Macher Ivan, gimnazijalni učitelj	5 "
Mankoč Ivan, trgovec	10 "
Dr. Pertot Simon, zdravnik	14 "
Pokorn Ignacij, gimn. učitelj	4 "
Slavec Ivan, prefekt	7 "
Straus Josip, uradnik	2 "
Šabec Ivan, posestnik	20 "
Dr. Šust Ivan, stolni prošt	20 "
Truden Mihel, veletržec	18 "
Uzman Fran, kanonik	20 "
Valencič Ivan, trgovec	3 "
Viličič Hinko, car. oficijal	9 "
Warto Julij, kaplan	9 "
Zupan Josip, župnik	2 "
Zbrana Andrej, podnačelnik postaje	10 "
Pri Sokolovem zabavnem večeru	8.14 "

12. dec. 1887. se je darovalo 8.14 "

Skupni dohodki 303.14 gl.

Troškov smo imeli:

Obedi za mesec oktober 1887	40.70 gl.
" " " november "	29.26 "
" " " december "	28.26 "
" " " januarij 1888	38.50 "
" " " februarij "	17.06 "
" " " marec "	24.64 "
" " " april "	26.62 "
" " " maj "	18.04 "
" " " junij "	7.26 "
Četirim dijakom polovica šolnine	40.00 "

Skupni troški 271.34 "

Če odbijemo troške od dohodkov

nam preostaje v gotovini 31.80 gl.

Od blagajnika sem prevzel 64.82 "

in knjižico Tržaške hranilnice 100.00 "

V blagajnici imamo torej 196.62 gl.

Slavnemu odboru Slovenske Čitalnice, kateri je tudi letos brezplačno dovolil prostor za dijaško kuhinjo in vsem p. n. blagim dobrotnikom se v imenu oskrbovalnega odbora in v imenu podpiranih dijakov presrečno zahvaljuje ter se preporeča tudi v bodoče v blagovoljno podporo.

Iv. Nep. Legat.
blagajnik.

Zahvala.

Vsem onim plemenitim gospodom, ki so velikodušno podpirali blago podjetje „dijaške kuhinje“ izrekajo roditelji svojo najtoplejšo zahvalo. Z Vašimi darovi, plemeniti gospoda, varovali ste naše otroke po zimi glada in mraza. dali ste jim zavetja po leti, da jim je bilo mogoče odpočiti se in pripravljati se za popoldansko šolo. Za to neizmerno dobroto Vam, blagodušni pokrovitelji, izrekajo v imenu svojem in svojih otrok najtoplejšo zahvalo

roditelji.

Bratje Sokoli!

Podpisani odbor vam označja, da je za v nedeljo namenjeni izlet na Prosek prenesen na poznejšo dobo, ker je pevsko društvo „Hajdrih“ odneslo veselico na zadnje dni tek. m. — Na zdravje! ODBOR.

Tržno poročilo.

(Cene se razume kakor se prodaja na debelo blago za gotov denar).

Cena od for. do for.	
Kava Moecca	100 K. 125.— 127.—
Rio biser jako fina	94.— 96.—
Java	96.— 98.—
Santos fina	86.— 88.—
„ srednja	81.— 82.—
Guatemala	93.— 95.—
Portorico	108.— 110.—
San Jago de Cuba	124.— 126.—
Ceylon plant. fina	116.— 120.—
Java Malang. zelena	87.— 88.—
Campinas	—.— —.—
Rio oprana	100.— 102.—
„ fina	87.— 88.—
„ srednja	81.— 83.—
Cassia-lignea v zabojih	28.— 29.—
Macisov cvet	390.— 410.—
Ingber Bengal	19.— 21.—
Paper Singapore	97.— 98.—
Penang	73.— 74.—
Batavia	87.— 88.—
Piment Jamaika	30.— 31.—
Petrolej ruski v sodih	100 K. 6.75 —.—
„ v zabojih	8.25 —.—
Olje bombažno amerik.	37.— 38.—
Lece jedilno j. f. gar.	40.— 41.—
dalmat. s certifikat.	43.— 44.—
namizno M.S.A. j. f. gar.	—.— —.—
Aix Vierge	66.— 68.—
„ fina	60.— 62.—
„ srednja	—.— —.—
Rožiči puljski	5.50 5.75
dalmat. s cert.	—.— —.—
Smokve puljske v sodih	—.— —.—
„ v venci	—.— —.—
Limoni Mesina zaboj	7.— 8.—
Pomeranče sicilijanske	8.— 9.—
Mandlji Bari I.a	100 K. 71.— 72.—
„ dalm. I.a, s cert.	75.— 76.—
Pignoli	74.— 76.—
Riz italij. najfinije	19.50 20.50
„ srednji	17.50 18.50
Rangoon extra	13.— 13.25
„ I.a	11.25 11.50
„ II.a	10.75 11.—
Sultanine dobre vrsti	33.— 35.—
Suho grozdje (opaša)	25.— 26.—
Čibebe	15.— 16.—
Sladkor centrifug. v vrečah s certifik.	100 K. 34.75 —.—
Fazol Coka	15.— —.—
Mandoloni	—.— 15.25
svetlorudeči	12.— 12.50
temnorudeči	11.50 —.—

Iz Beča nam pišejo: Izvrstni uspeh Vaših lekarničarja Rih. Brandta švicarskih kroglice za čiščenje krvi o pomladnem in jesenskem zdravljenju me odločuje izraziti Vam javno svoje priznanje. Bolezni kože, mozolji, tvorci in zabasanje o mesecih med poletjem in zimo so me silili iskati dolgo časa sredstva, ki bi olajšalo truplo od nabranih neprebavljivih tvarin, slin in slabih sokov, ne da bi se še bolj oslabele prebavljalne organe liki navadna čiščena sredstva. Z nekim predsodkom — kajti človek uže ne vé, katero izmed tolikih hvaljenih zdravil bi izbral — odločil sem se poskusiti preporučene mi lekarničarja Rih. Brandta švicarske kroglice. Oprezno sem začel z eno samo kroglico in ker vkus ni bil baš prijeten, zamotal sem jo v namočeno hostijo, ki odstrani vse nevkusno. Teden dni sem užival vsak dan 1 uro pred zajutrekom po eno kroglico, začel sem zatem z dvema in konečno sem jemal po tri. Potem polagoma prišel zopet na eno kroglico, da odvadim truplo, katero je mej tem izgubilo vso težkoto in polt vnetljivo snov vsled redne, prijetne grize. Po tem zdravljenju občutil sem se telesno vsestransko izvrstnega, prebavljanje bilo je dobro, čiščenje telesa redno in truplo je bilo popolnoma prosto bolezni, katera je bila izgnati. Posebno pa moram še omenjati, da te kroglice ne uplivajo kar na enkrat, temveč počasi; občutil sem potrebo čiščenja vedno še le po 9 urah in nikoli ne drastično. Zaradi tega morem vsled popolnega prepričanja preporučati Vaše Rih. Brandta švicarske kroglice vsakemu takemu bolniku in to sem uže storil svojim poznanecem. Da pa pokažem pravo pot tudi onim, kateri od samih preporočeb in reklam ne vedo, kaj bi storili da ozdrave, pooblaščajem Vas objaviti moje pismo ter dostavljam svoj podpis, službeno notarijalno potrjen. Adolf Mecklenburg, Windmühlengasse 24. Podpis potrjen. (1)

Dunajska borsa

dne 6. julij.

Enotni drž. dolg v bankovih	—	—	gld. 80 75
" " " " " " " "	—	—	81.60
Zlata renta	—	—	111.60
5% avstrijska renta	—	—	961.0
Delnice narodne banke	—	—	861.—
Kreditne delnice	—	—	304 30
London 10 lir sterlin	—	—	125.30
Francoski napoleondori	—	—	9 91
C. kr. cekini	—	—	5.90
Nemške marke	—	—	61.45

Poslano.

Bolnikom na kostobolu

in reumatizmu opozorujemo posebno na Kwisde fluid proti kostobolu, ki se ni samo udomačil uže v vseh krogih kot nepogrešljivo domače sredstvo pri boleznih v kostih, revmatizmu in na živcih, ampak se tudi predpisuje z vspehom po zdravniških z mnogim priznanjem. Kwisde fluid proti kostobolu je pristen samo s tu odvisno varnostno znamko v vseh lekarnah. Cena steklenici 1 gl. a. v. Glavno skladišče: Kreisapothek Korneuburg pri Beči Fr. Iv. Kwisde, c. kr. avstr. in kr. rumunski dvorni dobavitelj. (h)

„Slovanski Svet.“

polumesečnik, obseza joč po 16 velikih stranih, razpravlja kulturna in politična vprašanja slovanska, opisuje važne dogodke iz vseh slovanskih krajev, naznanja važnejša slovanska književna dela in prave slovanske časopise ter objavlja tudi boljše leposlovna dela slovanskih pisateljev v slovenskem prevodu. Sotrudniki so listu odlični Slovani iz raznih delov slovanske zemlje. Cena je nenavadno nizka.

Naročnina znaša:

za celo leto	3 gld. — kr.
za pol leta	1 gld. 50 kr.
za četrt leta	— 75 kr.

Za ljubljanske naročnike in dijake pa celoletno 2 gld. 80 kr., pololetno 1 gld. 40 kr. in četrletno 70 kr.

Naročnina se pošilja po nakaznicah upravnistvu „Narodne tiskarne“ v Ljubljani.

Isto upravništvo utegne postreči še z vsemi števkami, ki so doslej izšle.

Uredništvo in upravništvo Slovanskega Sveta.

Oznanilo.

Naznani se, da bodo se v gozdu „Škrlovih dedičev“ v Sabočevem pri Borovnici imenovan „Zagabrnice“, kateri gojzd obstoji iz štirih delov, prodale hoje, in sicer:

v I. delu	Podlazam	255	hoj
v II. „	Pri konfinu	620	„
v III. „	Zalazam	320	„
v IV. „	Za Javornim dolinam	985	„

vkup . 2180 hoj

Kdor želi kupiti imenovane hoje skupno ali v posameznih delih, dološlje naj pismene oferte do 20. julija 1888 pod naslovom: M. Škrlovi dediči v Sabočevem, pošta Borovnica.

Hoje so vse s števkami zaznamovane. Kdor si jih želi ogledati, oglasi naj se pri Škrlovem gozdnem varhu Tomaži Brencu v Rakitni pri Borovnici.

Za izpeljavo hoj se dovoljuje 1 1/2 leta po 20. jul. t. l.

Marijaceljske želodečne kapljice.

izvrstno delujoče zdravilo pri vseh boleznih na želodcu. Neprecenljive do brote je posebno vpliv njih pri notčnosti, slabosti želodca, ako z grla smrdi, napenjanju, kislem pehanju, keliki, želodečnem kataru, gorečice (rzavi) pri preobilnej produktiji sline, rumenici bluvanju in gnjusu, glavobolu, ako boli iz želodca) krč v želodcu, zabasanji, preobilnosti jedi in pijač v želodcu, proti glistam, boleznim na vranici in jetrih in tudi proti zlati žili ali himoroidam. Cena steklenici je z nakazom vred samo 35 nov. Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varhu“ 53-53.

Dr. Brady Kremsier, Morava.

V Trstu jih pa dobite pri lekarničarju Bialetoletto ali orso nero in Seravallu blizu starega sv. Antona

La Filiale della Banca Union TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio - Valute.

a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando PER BANCONOTE: PER NAPOLEONI: 3 1/2 % e. prev. di 5 g. ni 2 1/2 % e. prev. di 20 g. ni 3 1/2 % e. prev. di 12 " 3 1/2 % e. prev. di 40 " 3 1/2 % e. a 4 mesi fisso 3 1/2 % e. a 3 mesi 3 1/2 % e. a 6 " 3 1/2 % e. a 6 "

Per lettere di versamento in circolazione il nuovo tasso d'interesse andrà in vigore a partire dal giorno 16 rispettivamente dal 23 ottobre 1887.

In Banco giro abbonando il 3% d'interesse annuo sino a qualunque somma; prelevazioni sino a f. 20,000, a vista verso chèque; Importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest ed altre principali città, rilascia loro assegni per queste piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

b) S'incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonché dell'incasso di assegni, cambiali o coupons, verso 1/8 % di provvigione.

c) Accorda ai propri committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie, e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

d) Vende le Lettere di pegno 4 1/2 % e 5 % della Banca Commerciale Ungherese di Pest e le lettere di pegno 4 % dell'i. r. priv. Banca Ipotecaria austriaca di Vienna.

Trieste, ottobre 1887.

Jaz, Ana Csillag
se svojimi 185etm. dolgimi orjaškimi Lorely-vlasi, katere sem dobila po 14 mesečni uporabi svojega samoinzajdenega mazila, je edino sredstvo proti izpadanju vlasi, za pospeševanje rasti, za ojačenje kože, pospešuje pri možkih polno, jako bradorast in uže po kratkej uporabi podeli vlasem in bradi naravno svitlost in polnost ter je obvaruje pred zgodnjim osivenjem do najvišje starosti. Cena lončeku 1 gld. do 2 gold. Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu. 20-3

Csillag & Comp.
Budapest, — Königsgasse Nr. 52., kamorse morajo pošiljati vse naročbe.

Debelost, medlost se po novejši metodi gotovo odpravi. Vse kožne bolezni, kot grinte, žoltina, ogrci, pege, rdeče nosove in roke, boleznim las se radikalno ozdravi. Pike od osepnice in kocine po obrazu se zmiraj odstranijo. V vsakem kosmetičnem prašanju daje se svet. Navodi, kako se zdraviti, daje se pismeno, če se vse obširno poroči in se priloži marka za odpis v pismu z naslovom: „Hygiea-Officin“ Breslau II.

Zgubljene in oslabljene moške moči in nezmožnost
Gotov pripomoček! Vsakdo se popolnoma ozdravi z gentalnim ogljenčevim slapom brez naslednjih notranjih ner doh na gotov način in za vedno, šestokrat celo v dobi 2 dni, celo navidezno neozdravljiva nezmožnost v vsakej človeški dobi, kakor tudi polucije s prijetnim, nečutenim zunanjim zdravljenjem. — Svedoča slavni profesorjevi in zdravniški strokovnjaški soisi, na tisoče zahval od popolnoma ozdravljenih oseb, svetuju vsem bolnim rabo ogjenčevega slapa, ki garantira gotov in trajen uspeh.
Podpolna priprava z dotičnim poukom in zdravniškimi pričevali for 5.80. Pri pošiljavi se dobro pazi, da se ne spozna kaj zavoj zadržuje in od kod prihaja.
Zavod za ordinacije za tajne bolezni;
Dr. Karol Altmann
Dunaj VII. Mariahilfstrasse 70 Dunaj.

Podpisani javlja s tem uljudno p. n. tržaškemu občinstvu, da je odprl v mestu

podružnico ali filijalko

I. kranjske mlekarske zadruga v Ljubljani.

Prodajalo se bode vsak dan

sveže, neposneto mleko, fino surovo maslo in namizni sir

ter jamči za izvrstno, jako ceno in pošteno postrežbo.

Naročbe na dom sprejema podružnica sama na trgu delle Legna št. 10, gospod Fran Srebotnjak v ulici Fontanone št. 18 in „Latteria Svizzera“ na Acquedotto.

V Trstu, junija meseca 1888.

A. Lavrenčič,

podružnica I. kranjske mlekarske zadruga v Ljubljani.
Piazza delle Legna N. 10.

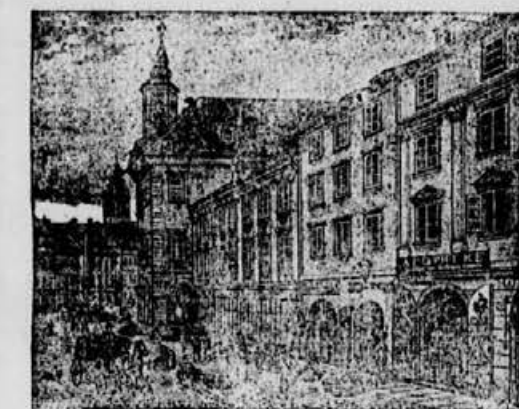
8-5

Gospodu G. Piccoli-ju, lekarju »pri Angelu« v Ljubljani.

Sprejmite izraz moje naskrenejše zahvale za Vašo esenco, katera me je rešila bolezni, koja me je spravila skoraj na kraj groba. Strašne bolečine sem trpel v želodcu brez vsakega upa na olajšitev. Vedno hujšej bolezni pridruži se še zlatenica. Ali jaz in mnogo mojih tovarišev dobilo je zopet popolno zdravje, in to le po Vašej nedosegljivej „Piccolijevej esenci“, za kojoj smo Vam do smrti hvaležni.

Josip Tomažič,
c. kr. orožniški vodnik v Pulji.

Lekarna Trnkoczy, zraven rotovža v Ljubljani

na velikem mestnem trgu,

priporoča tukaj popisana najboljša in sveža zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prišli pi-menih zahval o naših izbornih skušenih domačih zdravilih. Lekarna Trnkoczy-jevih firm so: Na Dunaji dva in ena kemična tovarna v Gradcu (na Štajerskem) ena pa v Ljubljani. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da naj se samo »cvet zoper trganje po dr. Maliču« z zraven stoječim znamenjem 1 steklenice 50 kr., tucat 4 gld. 50 kr.

spoda navedena zdravila s prvo pošto dobi, da nasti v tako le napravil: Lekarna Trnkoczy poleg rotovža v Ljubljani.

Marijaceljske kapljice

za želodec, katerim se ima na tisoč ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vspeh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavobol, krč v želodcu, bitje srca, zabasanje, gliste, boleznim na vranici, na jetrih in zoper zlatižilo. Steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gld., 5 tucatov samo 8 gld.

Svarilo! Opozorjamo, da se tiste istinite MARIJACELJSKE kapljice dobivajo samo v lekarni TRNKOCZY-ja, zraven rotovža na velikem trgu v Ljubljani.

Cvet proti trganju

(Gleicht), je odločno najboljšo zdravilo zoper protin, ter revmatizem, trganje po udih bolečine v križi ter živcin, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganju, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo »cvet zoper trganje po dr. Maliču« z zraven stoječim znamenjem 1 steklenice 50 kr., tucat 4 gld. 50 kr. Či ni na steklenici zraven stoječega znamenja, ni pravi cvet in ga precej vrnite.

Planinski zeliščni sirup kranjski.

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vrtabol, jetiko, prsne in pljučne bolečine: 1 steklenica 50 kr., 1 tucat 5 gld. Samo ta sirup za 50 kr. je pravi.

Kričistilne kroglice,

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnelih udih, skaženem želodcu, jetrih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr.; jeden za zavoj s 6 škatljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

ZDRAVILA ZA ŽIVINO.

Štupa za živino.

Krave dajo mnogo dobrega mleka. Zamotek z rabilnim navodom vred velja 1 50 kr., 5 zamotkov samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljšo mazilo za konje pomaga pri pretęgu zili, otekani kolena, kopitnih boleznih, otrpnelosti v hoku, križi itd. otekani nog mehurjih na nohah, izvijanju tili čanji sili, op ravo sili itd. s kratka ri vseh vnanjih boleznih in bibah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane 1 gld., 5 stekli z rabilnim navodom vred samo 4 gld.

Vsa ta našeta zdravila se samo prava dobijo v lekarni TRNKOCZY-ja v Ljubljani zraven rotovža in vsak dan s pošto razpošiljava 1-12-12